

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/55/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119201615
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2119201615.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: E. J., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: D. J., nar. XX.XX.XXXX, K. XXX a K. Q., nar. XX.XX.XXXX, K. XXX, o návrhu otca na zníženie výživného a vzájomnom návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 13P/12/2019-90 zo dňa 5. júna 2019, proti výroku I. o zamietnutí návrhu na zníženie výživného, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. o zamietnutí návrhu na zníženie výživného **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výkonom I. návrh otca na zníženie výživného zamietol, výkonom II. návrh matky na zvýšenie výživného zamietol a výkonom III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 26, § 62 ods. 1, 2, 3, 5, § 73 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine vecne odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že na strane povinného otca došlo k podstatnej zmene pomerov od posledného rozhodnutia súdu o výživnom. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8P/101/2015 o podanom návrhu otca na zníženie výživného a vzájomnom návrhu matky na zvýšenie výživného súd vychádzal z príjmu otca 701,20 Eur mesačne, ktorý otec dosahoval do 20.09.2015 pre skončenie pracovného pomeru dohodou. Otec v čase rozhodnutia súdu dokazoval zníženie jeho príjmu v novom zamestnaní na sumu 381,76 Eur. Toto konanie súd vyhodnotil ako účelové, nie v záujme maloletej E., a vychádzajúc z predchádzajúceho príjmu otca, nezohľadniac účelovú argumentáciu o realizovaní sa po 20 tich rokoch vo vyučenom odbore v pozícii s nižším príjmom, a zvýšil povinnosť otca prispievať na výživu maloletej dcéry o 3,- Eurá zo sumy 100,- Eur na sumu 103,- Eur mesačne. V tom čase matka zarábala 507,- Eur v čistom, a hradila výdavky na maloletú v sume cca 30,- Eur mesačne bez zohľadnenia stravy v domácnosti, drogérie, oblečenia, ktoré matka opísala ako štandardné primerané veku dieťaťa a pomernej sumy na bývanie v nájme. Otec podal dňa 28.02.2019 návrh na zníženie výživného, pretože po ročnej práceneschopnosti s poberaním nemocenskej dávky vo výške 700 až 800,- Eur mesačne požiadal o priznanie invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa po zistení zníženej miery schopnosti výkonu zárobkovej činnosti o 55% priznala otcovi s účinnosťou od 11.02.2019 invalidný dôchodok vo výške 191,10 Eur, a v mesiaci máj 2019 mu doplatila zameškanú dávku v sume 770,77 Eur. Zo zhodného vyjadrenia rodičov maloletej mal súd preukázané, že otec na výživu maloletej E. prispel naposledy v mesiaci február 103,- Eur a v

marci 2019 sumou 20,- Eur. Ako uviedol aj otec, z invalidného dôchodku mu priznaného nevie vyžiť, uvedená suma je nepostačujúca na uspokojovanie jeho základných životných potrieb. Preto mal súd za to, že nie je možné vychádzať zo sumy invalidného dôchodku ako jediného mesačného príjmu otca. Podstata invalidnej dávky vyplácanej štátom v prípade čiastočnej invalidity osoby spočíva v tom, že reparuje predpokladaný znížený príjem osoby v dôsledku poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, ak osoba nespĺnila podmienky nároku na starobný resp. predčasný starobný dôchodok. Z uvedeného je zrejmé, že nie je účelom tejto dávky byť výlučným príjmom osoby. Ako vyplynulo z odborného posudku zo dňa 04.04.2019, časť pracovná rekomandácia, otec môže vykonávať prácu, na trhu práce je uplatniteľný, avšak s obmedzeniami spočívajúcimi v zohľadnení jeho zdravotného stavu. K uvedenému záveru dospel na pojednávaní aj otec, keď uznal, že doteraz je evidovaný ako zamestnanec F. K., a. s., kde má ešte nevyčerpanú zákonnú dovolenku. Súd má za to, že otec je uplatniteľný na trhu práce a v trnavskom aj bratislavskom kraji je aj aktuálne ponuka pracovných pozícií nižšej fyzickej náročnosti. Mzdy pri alternatívnych pracovných ponukách sú nižšie, ale v súčte s poberaným čiastočným invalidným dôchodkom je v možnostiach otca dosahovať porovnateľný zárobok ako pred znížením práceschopnosti. Preto súd dospel k právnomu záveru o nedôvodnosti podaného návrhu otca. Súd tiež prihliadol na to, že aktuálna zárobková situácia otca bola predvídateľná, otec si musel byť po dobu poberania nemocenskej dávky - čo je od 12.02.2018 obdobie jedného roka - vedomý toho, že dôjde k ukončeniu obdobia štátom hradenej práceneschopnosti, napriek tomu si neprezieravo nevytvoril úspory na prechodné obdobie do zamestnania sa v pracovnej pozícii s náplňou práce rešpektujúcou jeho zdravotný stav. Taktiež jednorazový doplatok invalidnej dávky v sume 770,77 Eur otec nepoužil na úhradu jeho prednostnej povinnosti výživy vlastného dieťaťa. Tvrdené pôžičky od kamarátov a rodiny súdu nepreukázal, na výzvu súdu, aby uviedol mená svojich veriteľov-kamarátov, odmietol zodpovedať. Nakoniec súd prihliadol na otcom nepopreté tvrdenie matky pošťarky, že otec býva vo vlastnom dome, ktorý si zveľaďuje a v obci K. je chovateľom kôz, z čoho môže otcovi taktiež plynúť drobný zárobok vzhľadom na dopyt po kozom mlieku a výrobkoch z nich. Preto súd návrh otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti k maloletej E., ktorá je toho času žiačkou druhého stupňa základnej školy a ktorej výdavky po pomernom prepočte dosahujú v priemere 100,- Eur mesačne, a to bez zohľadnenia nákladov na zabezpečenie jej stravy v domácnosti, drogérie, oblečenia, a pomernej sumy na bývanie, ako aj doučovania z anglického jazyka a iných mimoriadnych plánovaných výdavkov (ortodontná starostlivosť) zamietol.

Súd zamietol aj vzájomný návrh matky na zvýšenie výživného. Matka v konaní deklarovala výdavky na maloletú E. a výdavky spojené s bývaním, ktoré značne prevyšovali jej príjmy včítane poberaného výživného. Matka uviedla, že po rokoch bývania v nájme a sťahovania sa podľa vôle prenajímateľov mala za to, že je potrebné riešiť vlastné bývanie aj za cenu vlastného predĺženia sa, ktoré riziko na seba zobrala za pomoci starej matky maloletej E. ako spoludlžníčky. Vedomá si závislosti na pravidelnej finančnej pomoci napriek tomu požiadala o úver vo výške 56.900,- Eur, a zaviazala sa splácať úver banke po dobu 11 rokov. Súd mal za to, že náklady spojené so splácaním úveru prevyšujú náklady s nájmom nehnuteľnosti o viac ako 100,- Eur mesačne a preto na toto riziko, ktoré sa matka rozhodla podstúpiť a ktoré prevyšuje jej súčasné zárobkové možnosti, neprihliadol. Zároveň matka súdu preukázala, že výdavky ohľadne maloletej vzrástli, táto už nenavštevuje výtvarný krúžok za 5,- Eur mesačne, ale tanečný krúžok za 35,- Eur mesačne, s ktorým pri rozvíjaní vlôh dieťaťa vznikajú aj ďalšie náklady ako cestovné, štartovné na súťaže, zabezpečovanie doplnkovej výbavy v sume cca 9,- Eur mesačne (110,- Eur ročne). V dôsledku toho mal súd za to, že v možnostiach matky by - bez splácania hypotekárneho úveru pri akceptovaní jej nie ustáleného bývania ako nájomcu - bolo uspokojovanie potrieb maloletej E. s ňou dosahovaného príjmu, ktorý od posledného rozhodovania súdu vzrástol zo sumy 507,- Eur na sumu 703,- Eur spolu s príspevkom zamestnávateľa na cestovné, a z výživného plateného otcom v sume 103,- Eur mesačne. Preto súd vzájomný návrh matky na zvýšenie povinnosti otca prispievať na výživu maloletej E. zamietol.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu; účastníci konania ani o náhradu trov konania nežiadali.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec a to výlučne proti výroku, ktorým súd návrh otca na zníženie výživného zamietol. Odvolanie odôvodnil tým, že na súde mu nebolo umožnené dôkladné vydokladovanie všetkých podnetov k požiadavke na zníženie výživného. Preto poukázal na body b), e) a f) ku ktorým by teraz doložil materiály, ktoré pri súde prvej inštancie nemal nazhromaždené, doložil preto ďalšiu dokumentáciu. S matkou maloletej žil v spoločnej domácnosti 8 rokov, už vtedy mala plat 700,- eur plus pravidelné tringelty od dôchodcov za doručovanie dôchodkov vo výške 100,- až 180,- eur mesačne. Jej matka E. I. vlastní tri rodinné domy na V. na jednom pozemku bývajú, na druhom

býva jej svokra, ktorá poskytuje ubytovanie v zimných mesiacoch a tretí rodinný dom prenajímajú celoročne. Týmto je vysvetlené, prečo jej matka v dôchodkovom veku prispieva na platenie hypotéky a prečo je spoludlžníkom. Matka maloletej s titulom Bc. zo sociálnej práce pracuje ako doručovateľka v ich obci preto, lebo jej to stačí, napriek všetkým poplatkom, ktoré platí. Otec poukázal na vzťah k maloletej, ktorú veľmi ľúbi, chýba mu, matka maloletej nedodržuje úpravu styku. Hľadá dôkazy o svojom skutočnom zdravotnom stave, ktorý mu neumožňuje pracovať, o čo sa súd nezaujímal, čo považuje za nespravodlivé a diskriminačné. Pokiaľ vyšiel výsledok 55% schopnosti práce, to je v rozpore s vyjadreniami odborných lekárov, ktorí uvádzajú, že jeho zdravotný stav je natrvalo poškodený, chronický do budúcnosti neupraviteľný. Lieči sa stále, navštevuje rehabilitácie, infúziu terapiu, čaká na termín nástupu do kúpeľov. Životné minimum je v dnešnej dobe 210,- eur mesačne, príjem mal 191,- eur, stále si myslí, že žiadosť o zníženie výšky výživného je oprávnená a opodstatnená. Nechce nič pre seba iba spravodlivé prešetrenie vecí a trochu pochopenia. K odvolaniu doložil predvolanie na kúpeľnú liečbu zo dňa 07.06.2019, oznámenie Všeobecnej zdravotnej poisťovne zo dňa 23.05.2019 o schválení úhrady kúpeľnej starostlivosti v skupine A, lekárske správy urológa z 11.06.2019, lekárske predpis liekov, lekársku správu rehabilitačnej ambulancie zo dňa 14.05.2019, správu neurológa zo dňa 27.02.2018, 01.04.2019, 25.01.2019 o rehabilitačnej liečbe.

4. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka. Uviedla, že nedosahuje taký plat ako tvrdí otec, pretože spočiatku pracovala na pracovný úväzok 6 hodinový, ale až od 01.07.2014 pracuje na 7,5 hodinový pracovný úväzok, občas dostane nejaké drobné a to nepravidelne, maximálne však 25,- eur mesačne. Jej matka vlastní na V. dva rodinné domy, v jednom rodinnom dome býva brat, druhý kedysi slúžil na prenajímanie ubytovania, teraz v ňom býva matka s ďalším bratom S.. Pokiaľ ide o tretí dom ten nie je vo vlastníctve jej matky, ale matky otca, býva v ňom stará matka, ktorá má 87 rokov a potrebuje stálu opateru. Matka je na starobnom dôchodku, naďalej však vypomáha v predchádzajúcom zamestnaní, aby jej mohla pomôcť. Poukázala na to, že otec vlastní rodinný dom, auto a pozemok na V.. Matka pracuje naďalej na N. K., platy v iných firmách sú na rovnakej úrovni ako momentálne dosahuje. Nemá dokončenú vysokú školu so zameraním na sociálnu prácu, v ktorom odbore sa veľmi ťažko hľadá práca, ktorá by sotva presahovala jej momentálny príjem a výhody, ktoré v zamestnaní má a spočívajú v ušetrení na strave, oblečení a cestovnom. Pokiaľ ide o zdravotný stav otca, tento súvisí s jeho nesprávnym životným štýlom. Maloletá otca neakceptuje, nemá ho rada, nemá k nemu vytvorený žiaden vzťah, hanbí sa za neho. Otec maloletej môže pracovať, ale nechce. V predchádzajúcom zamestnaní mu ponúkli viacero možností, všetky odmietol, dohodol sa radšej na výpovedi a odstúpanom. Na maloletú nijak inak neprispieva, nekupuje oblečenie, darčeky, školské potreby, všetko financuje sama. Žiada preto súd, aby nebolo znížené výživné, aby bolo ponechané výživné 103,- eur mesačne ako doposiaľ. Otec zvláda prácu okolo domu, záhrady, budovania prístreškov, drevenej hojdačky, kosenia, trávy, starostlivosti o psa a kozy.

5. K odvolaniu sa vyjadril procesný opatrovník, ktorý sa pridržiava vyjadrenia, odporúča napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdiť.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), e), f) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že rozsudok je v napadnutej časti zamietnutia návrhu na zníženie výživného vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

7. Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhom uplatneného nároku na zníženie výživného a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a preto sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie a k odvolacím argumentom sa potom žiada dodať už len nasledovné:

8. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu otca na zníženie výživného na maloletú E. zo sumy 103,- eur mesačne na minimálnu výšku a o návrhu matky na zvýšenie výživného na sumu 150,- eur mesačne. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zníženie výživného, zamietol návrh matky na zvýšenie výživného a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Odvolaním otca bol rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý v zamietajúcom výroku o návrhu na zníženie výživného. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku a argumenty otca predostreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či boli splnené podmienky pre zníženie výživného otca pre maloletú E., odkedy a v akom rozsahu.

9. Podľa § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (odsek 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (odsek 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

10. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

12. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa (§ 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine).

13. Stanovenie vyživovacej povinnosti povinného rodiča nie je nemenné. Môže dôjsť totiž k zmene pomerov ako na strane povinného, tak i na strane oprávneného, pokiaľ sa výrazným spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov, môžu znamenať dôvod pre novú úpravu vyživovacej povinnosti. Súd pri svojom rozhodovaní v takomto konaní zisťuje okolnosti dôležité pre určenie pôvodnej vyživovacej povinnosti a posudzuje, či sa tieto okolnosti podstatne a výrazným spôsobom zmenili, či podstatne a výrazným spôsobom zasahujú do pomerov účastníkov a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá prívodiť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného

rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie a iné. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

14. Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

15. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

16. Výživné pre maloletú E. bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 8P/101/2015-44 zo dňa 01.03.2016 na sumu 103,- eur mesačne. Matka v čase ostatnej úpravy výživného bola zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom v sume cca 507,- eur a otec bol zamestnaný s príjmom 381,76 eur mesačne, pričom otec sa dobrovoľne vzdal príjmu z predchádzajúceho zamestnania vo výške 701,20 eur mesačne. Maloletá E. v čase ostatnej úpravy výživného mala 7 rokov a navštevovala druhý ročník na základnej škole. Obaja rodičia mali ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že aktuálny príjem matky predstavuje sumu 610,- eur mesačne v čistom a otec v čase podania návrhu na zníženie výživného bol práceneschopný od 12.02.2018, poberal nemocenské dávky, požiadal o priznanie invalidného dôchodku, sociálna poisťovňa priznala otcovi invalidný dôchodok od 11.02.2019 vo výške 191,10 eur po zistení zníženej miery zárobkovej činnosti na 55%, do 31.07.2019 bol otec evidovaný ako zamestnanec, v súčasnosti nikde nepracuje. Maloletá E. má 11 rokov a v školskom roku 2018/2019 navštevovala piaty ročník na základnej škole. Počet vyživovacích povinností zostal u oboch rodičov nezmenený.

17. Vychádzajúc z výsledkov súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania súd prvej inštancie správne skonštatoval, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre zníženie výživného otca na maloletú E.. Predovšetkým je potrebné uviesť, že od poslednej úpravy výživného uplynulo časové obdobie troch rokov, teda už len samotným uplynutím doby došlo objektívne k podstatnej zmene pomerov na strane maloletej, kedy prirodzene vzrástli jej potreby nielen na bežné životné náklady ale predovšetkým v súvislosti s prípravou na budúce povolanie, teda pochopiteľne vzrástli jej odôvodnené potreby vo všetkých oblastiach života. Je potrebné podotknúť v tejto súvislosti, že odôvodnenými potrebami pri určovaní výživného sú nielen základné a najnutnejšie hmotné potreby pre život dieťaťa (jedlo, ošatenie,

obuv, bývanie atď.), ale aj ďalšie potreby dôležité pre vývoj a všestranný rozvoj osobnosti (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby apod.) a rovnako sem patria aj náhodné výdavky spojené so zdravotným stavom a záujmami dieťaťa. Pri skúmaní oprávnených potrieb dieťaťa je potrebné a nutné vziať do úvahy nielen potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale aj potreby, ktoré sa vyskytujú len niekedy, napríklad v dobe školských prázdnin, v súvislosti s úhradou školských výletov a iných školských aktivít, nakupovaním školských potrieb a v súvislosti so záujmami a mimoškolskými aktivitami maloletej. Účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale všetky potreby prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa, teda i potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie. K týmto odôvodneným potrebám sa musí prihliadať pri určovaní výšky výživného.

18. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukracované. Odvolací súd poznamenáva, že ochrana práv dieťaťa zahŕňa zo strany rodičov zaistenie podmienok materiálnej a nemateriálnej povahy k tomu, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti k jeho uplatneniu v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tieto sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom, podľa kritérií uvedených v ustanovení § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Odvolací súd poukazuje na výdavky, ktoré sú nevyhnutné na výživu dieťaťa. Náklady vyčíslené matkou sú primerané, korešpondujú s potrebami maloletej. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Tu odvolací súd zdôrazňuje, že bola to práve matka, ktorá v prevažnej miere zabezpečovala starostlivosť o maloletú, uspokojovala jej každodenné potreby a starala sa o spoločnú domácnosť.

19. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča nie sú rozhodné jeho skutočné zárobkové (majetkové) pomery, ale jeho reálne zárobkové (majetkové) pomery, dané napr. jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami. Princíp potenciality príjmov má prednosť pred princípom fakticity príjmov. Životná úroveň povinného rodiča nemôže byť posudzovaná len so zreteľom na súčasne dosahovaný (prípadne len tvrdý) príjem. Majetkové a osobné pomery je nutné posudzovať komplexne, pričom je potrebné zohľadniť aj skutočné možnosti, schopnosti, dosiahnutú kvalifikáciu, reálne možnosti na trhu práce, ale i vôľu a snahu každého z rodičov dosiahnuť čo najvyšší zárobok. K týmto predpokladom je potrebné prihliadnuť najmä vtedy, ak by sa niektorý z rodičov vyhýbal plneniu vyživovacej povinnosti, prípadne by využitie svojich schopností a možností úmyselne či neúmyselne zanedbával. Otec maloletej, doposiaľ nezaopatreného dieťaťa, si musí byť vedomý, že má zákonnú vyživovaciu povinnosť k svojmu nezaopatrenému dieťaťu, ktoré nemá možnosť vzhľadom na svoj vek žiť samé a úmerne tejto skutočnosti je povinný vyvíjať aj patričnú snahu a úsilie zabezpečiť si adekvátny príjem a prispôbiť i svoj životný štýl. Ak schopnosti a možnosti povinného rodiča nie sú využívané adekvátne z dôvodu úmyselného vyhýbania sa zárobkovým možnostiam zodpovedajúcim jeho dosiahnutému vzdelaniu, kvalifikácii a odborným schopnostiam, súd v takomto prípade vychádza pri určovaní výšky zárobku zo zásady potenciality zárobku, čo znamená, že vychádza z fikcie príjmu, ktorý by povinný rodič mohol reálne dosiahnuť (je schopný reálne dosahovať) a nie z jeho súčasného faktického príjmu.

20. Pokiaľ otec v odvolacom konaní doložil ďalšie doklady a to lekárske správy o svojom zdravotnom stave a doklady o kúpeľnej liečbe tieto nemali vplyv na správnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu. Otec už v konaní pred prvoinštančným súdom argumentoval zdravotným stavom, ktorý bol zohľadnený a predložené lekárske správy a doklady o kúpeľnej liečbe sa týkali rovnakého ochorenia. Pokiaľ ide o súdom prvej inštancie zistené pomery matky, argumenty otca v odvolaní smerovali voči pomerom jej matky, ktoré však nemajú vplyv na majetkové pomery matky maloletej. Pokiaľ ide o možnosti a schopnosti matky týkajúce sa jej zamestnania, matka má neukončené vysokoškolské vzdelania v oblasti sociálnej práce, takže príjem, ktorý by mohla na základe dosiahnutého vzdelania dosahovať zodpovedá súčasnému zárobku matky z jej terajšieho zamestnania vo výške 610,- eur mesačne. Okrem príjmu z pracovného pomeru matky, iný príjem nebol preukázaný.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené, možno preto konštatovať, že na strane otca nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie vyživovacej povinnosti, otec má všetky predpoklady, aby okrem invalidného dôchodku, si zabezpečil adekvátny príjem, nakoľko zistená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 55%. Je potom zrejmé, že súčasná situácia otca nemôže byť na ťarchu plnenia si zákonnej povinnosti voči maloletej.

22. „Pri určení výšky výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. V zmysle ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine je rodič povinný plne rešpektovať svoju vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené a s využitím svojich subjektívnych vlastností a pracovných príležitostí si organizovať svoje pracovné aktivity tak, aby mal reálnu možnosť si riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť.“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/165/2017 zo dňa 27.11.2018). „Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov mení zbytočne alebo dokonca zámerne (v snahe docieľiť nižší rozsah vyživovacej povinnosti) doterajšie zamestnanie za menej výhodné. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného.“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019).

23. Odvolací súd sa tak stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že neboli splnené hmotnoprávne predpoklady pre zmenu súdneho rozhodnutia o vyživovacej povinnosti otca k maloletej E., v zmysle návrhu otca podľa ustanovenia § 121 Civilného mimosporového poriadku a ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine. S prihliadnutím na dieťa a mieru jeho odôvodnených potrieb je na vlastnej iniciatíve a snahe otca zabezpečiť si zdroj stabilného príjmu, s dôrazom na povinnosť vynakladať snahu upraviť si svoje osobné a zárobkové pomery adekvátne rozsahu určenej vyživovacej povinnosti. Znížením výživného by došlo k reálnemu ohrozeniu uspokojovania odôvodnených potrieb výživou oprávneného dieťaťa. Odvolací súd predovšetkým prihliadol na skutočnosť, že vyživovacia povinnosť k dieťaťu je prvoradou povinnosťou rodiča, ktorej plnenie má prednosť pred inými povinnosťami a nemožno sa jej zbaviť ani s poukazom na aktuálnu majetkovú a sociálnu situáciu otca.

24. Ani ďalšie odvolacie námietky otca odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Tieto sú totožné, ako boli prednesené v konaní pred súdom prvej inštancie a súd prvej inštancie sa s nimi vo svojom odôvodnení riadne a vyčerpávajúco vypořiadal. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť výšku výživného, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

25. Odvolací súd riadiac sa uvádzaným, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti vo výroku potvrdil.

26. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

27. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).